

Aurinkovoima turvetuotantoalueen jatkokäyttömuotona kiinnosti Päättäjien Metsäakatemiaa

25.9.2024

Päättäjien Metsäakatemian maastojakso järjestettiin Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla 11. – 13.9.2024. Suomen Metsäyhdistyksen järjestämä Päättäjien Metsäakatemia on yhteiskunnan päättäjille ja muille vaikuttajille suunnattu kurssi ja keskustelufoorumi. Sen tavoitteena on lisätä suomalaisten vaikuttajien kiinnostusta metsäasioihin, vahvistaa heidän metsätietämystään sekä luoda vuorovaikutusta ja verkostoja metsäalan ja muiden alojen vaikuttajien kesken (Suomen Metsäyhdistys, 2024).

Osana syksyn 2024 maastojaksoa SeAMKin erityisasiantuntijat Risto Lauhanen ja Kari Laasasenaho kertoivat osallistujille Suomen soista sekä käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden eri jatkokäyttömuodoista, kuten metsityksestä, kosteikoista sekä aurinko- ja tuulivoimatuotannosta.

Turvemailla keskeinen merkitys Etelä-Pohjanmaalla

Keskeinen viesti osallistujille oli se, että Etelä-Pohjanmaalla energiaturpeesta luopumisella on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Oikeudenmukaisen siirtymän rahoituksella eli JTF-rahoituksella etsitään alueelle mm. uutta liiketoimintaa ja energiaturpeen korvaajia.

Tärkeä viesti päättäjille oli myös se, että maanomistajat toivovat sellaisia turvetuotantoalueiden

jatkokäyttömuotoja, joista maanomistajat saavat lisätuloja. Metsitys on ollut suosituin jatkokäyttömuoto maanomistajille suunnatun kyselyn mukaan. SeAMK koordinoi kyselyä, joka on julkaistu tieteellisessä Land Use Policy -sarjassa (Laasasenaho ym. 2023).

Etelä-Pohjanmaa on Suomen ruokamaakunta ja täällä on muuhun Suomeen nähden suhteessa eniten maatalouden ja elintarvikesektorin työllisiä. Turvetuotantoalueita halutaan myös maatalouskäyttöön alueella, jolla pellon hinta on korkea. Viime aikoina peltomaan hinnan kerrotaan olleen jopa yli 20 000 euroa hehtaarilta Seinäjoen Ylistarossa.

Toki nykyinen maatalouspolitiikka ohjaa suonpohjien käyttöä niin, että maataloustukien ehdollisuus edellyttää nurmea, jos uusi ala on otettu viljelykäyttöön vuoden 2022 jälkeen. Lisäksi vuoden 2025 alusta turvemaata olevalle maatalousmaalle ei saa kaivaa uusia avo-ojia (ks. Laasasenaho ym. 2024).

Lapuan Heininevalle rakennetaan EPV:n aurinkovoimapuistoa

Päättäjien Metsäakatemia tutustui Lapuan Heininevalle rakentuvaan EPV Aurinkovoiman aurinkopuiston rakennustyömaahan. Vuonna 2022 työ- ja elinkeinoministeriö myönsi hankkeelle 12 miljoonan euron tuen.

Aurinko- ja tuulivoimaloiden perustaminen turvetuotantoalueille on perusteltua muun muassa siksi, ettei voimaloita varten tarvitse tehdä mittavia metsien avohakkuita. Lisäksi turvenevoilla on kantava tiestö ja hyvä infrastruktuuri valmiina. Tämä oli EPV Energian aluekehityspäällikkö Menna Luhtalan näkemys.

EPV Energia Oy:n aluekehityspäällikkö Menna Luhtala kertoi EPV:n aurinkovoimalahankkeesta Lapuan Heininevalla. Agrologi (yAMK) Menna Luhtala on valmistunut SeAMKista. Luhtalan yAMK-opinnäytetyö (2021) käsitteli maataloutta turvetuotantoalueiden jatkokäyttömuotona (kuva: Risto Lauhanen, 2024).

EPV Aurinkovoiman työmaa on ensimmäinen laatuaan Suomessa entisellä turvetuotantoalueella ja tässä mittakaavassa. Alueen pinta-ala on noin 140 hehtaaria. Voimalan kokonaisteho asettunee aikanaan tasolle 80–100 MWp.

Ensimmäiset sähköt tuotetaan jo tänä vuonna. Tuotanto täydellä teholla alkaa noin vuoden päästä. Työntekijöitä on monista eri kansallisuuksista noin 100. Rinnakkain tehdään useita eri työvaiheita, kuten tasoitetaan maata, asennetaan perustuksia, rakennetaan telineitä ja asennetaan paneeleita. Yksistään rakennustarvikkeiden varastoalueet ovat arvion mukaan jopa kymmenien hehtaarien kokoisia. Aurinkopaneelien pituus on aikanaan noin 100 kilometriä.

Heininevan alueelle on asennettu 18 säätösalaojakaivoa, jolla pyritään pitämään pohjavedenpinnan taso noin 30 cm maanpinnan alapuolelle. Näin on tarkoitus vähentää turpeen hiilidioksidipäästöjä. Lisäksi alueella on happamia sulfaattimaita, joiden kanssa pitää olla tarkkana, ettei sulfaattikerros pääse kosketuksiin hapen kanssa. Rakentamisen aikana vettä pidetään tarkoituksella alhaalla, ettei maa muutu liian liejuiseksi.

Jäännösturvetta tuntua olevan paikoin paljon jäljellä. Aktiivisia kasvittamistoimia ei tultane tekemään paneelien välillä. Niittoja varaudutaan tekemään aikanaan, kun alue kasvittuu luonnostaan. Traktorilla mahtuu kulkemaan paneelien välisillä käytävillä.

Näkymää Lapuan Heininevan aurinkovoimalatyömaalta (kuva: Risto Lauhanen 2024).

Päättäjien Metsäakatemia tärkeää vaikuttamista

Päättäjien Metsäakatemiassa perehdytään metsäalan kysymyksiin johtavien asiantuntijoiden avulla vuorovaikutteisesti niin seminaareissa, maastossa kuin metsäsektorin tuotantolaitoksilla. Vuosittain kursseja on kaksi. Toinen on keväällä ja toinen syksyllä.

Päättäjien Metsäakatemian toimintaa rahoittavat Suomen metsäsäätiö ja Maa- ja metsätalousministeriö. Suomen Metsäyhdistys ry on järjestänyt Metsäakatemiaa jo vuodesta 1996 lähtien.

Suomen Metsäyhdistyksen mukaan Päättäjien Metsäakatemian maastojaksoilla tavoitteena on esitellä metsäalan koko arvoketju ”kannolta tuotteeksi”. Lisäksi esille tuodaan tärkeitä luonnon virkistyskäyttöön ja monimuotoisuuden suojeluun liittyviä kysymyksiä sekä luodaan kokonaiskuva metsään perustuvasta hyvinvoinnista Suomessa.

Hankkeet tuottavat uutta tutkimustietoa

SeAMK on mukana EU:n osarahoittamissa ja Keski-Suomen Ely-keskuksen rahoittamissa TUPSU- ja ArvoHiili-hankkeissa. TUPSU-hankkeessa tuotetaan tietoa suonpohjien metsittämisen kokonaisilmasto- ja vesistövaikutuksista. ArvoHiili-hankkeen keskeisin tavoite on löytää turvesoiden hiilivarastojen säilyttämisestä ja lisäämisestä maanomistajille uusia liiketoimintamalleja.

Tämä artikkeli on laadittu osana TUPSU- ja ArvoHiili-hankkeita, jotka esiteltiin Päättäjien Metsäakatemialle. Hankkeista kiinnostuneet maanomistajat ja yrittäjät voivat verkostoitua hankkeiden järjestämisissä tapahtumissa, seminaareissa ja retkillä, mikä mahdollistaa paikallisten arvoketjujen kehittämisen.

Hankkeissa julkaistaan tietoa koontiraportteina ja tieteellisinä julkaisuina. Tieto jalkautetaan eteläpohjalaisille maanomistajille ja yrittäjille.

Euroopan unionin osarahoittama TUPSU-hanke kestää 1.1.2024-30.6.2026 ja siinä ovat SeAMKin lisäksi mukana Helsingin yliopisto, Ilmatieteen laitos ja Oulun yliopisto. Lue lisää hankkeen verkkosivuilta.

Euroopan unionin osarahoittama ArvoHiili-hanke kestää noin kolme vuotta (1.10.2023–30.6.2026). Geologian tutkimuskeskus koordinoi ArvoHiili-hanketta, jossa ovat mukana Luonnonvarakeskus, Itä-Suomen yliopisto ja SeAMK. Lue lisää hankkeen verkkosivuilta.**Risto Lauhanen**
erityisasiantuntija
SeAMK

Kari Laasasenaho
erityisasiantuntija
SeAMK

Lähteet

EPV Aurinkovoima. (12.9.2024). https://www.epvaurinkovoima.fi/

Laasasenaho, K., Lauhanen, R., Räsänen, A., Palomäki, A., Viholainen, I., Markkanen, T., Aalto, T., Ojanen, P., Minkkinen, K., Jokelainen, L., Lohila, A., Siira, O.-P., Marttila, H., Päkkilä, L., Albrecht, E., Kuittinen, S., Pappinen, A., Ekman, E., Kübert, A., … Kulmala, M. (2023). *After-use of cutover peatland from the perspective of landowners: Future effects on the national greenhouse gas budget in Finland.* Land Use Policy, 134, 106926. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2023.106926

Laasasenaho, K., Lauhanen, R., Maanavilja, L., Miettinen, A. (2024). *Aurinkovoima ja kosteikkoviljely turvepelloilla vaativat maanomistajalta tarkkuutta tukiehdoissa.* Mielipidekirjoitus (yliö) Maaseudun tulevaisuudessa (painettu lehti) 15.3.2024. Nettiversiona: https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/ec5c48d4-b0a1-43e3-8f12-3b59407d755c (18.3.2024) https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024031811827

Luhtala, M. (2021). *Turvetuotantoalueiden jälkikäyttö peltoviljelyssä. Opas entisen turvetuotantoalueen viljelijälle.* [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/499804/Luhtala_Menna.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Suomen Metsäyhdistys. (16.5.2024). *Päättäjien Metsäakatemia.*https://smy.fi/paattajille/metsaakatemia/